

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 412/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Miroslava Duriša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Korytár s. r. o., Sladovnícka 13, Trnava, IČO 47 243 279, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Ing. Pavol Korytár, proti opatreniu a zásahu Prezídia Policajného zboru, Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru, Národnej ústredne INTERPOL Bratislava v trestnom konaní vedenom Špecializovaným trestným súdom, pracoviskom Banská Bystrica pod sp. zn. BB-4T 12/2020, uzneseníu Špecializovaného trestného súdu č. k. BB-4T 12/2020 z 27. apríla 2022 a uzneseníu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Tostš 8/2022 z 1. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. júna 2022 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a taktiež práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru opatrením a zásahom Prezídia Policajného zboru, Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru, Národnej ústredne INTERPOL Bratislava (ďalej len „ústredňa INTERPOL Bratislava“) pri jeho zatknutí 26. apríla 2022 a taktiež uzneseniami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenia všeobecných súdov zrušiť a vec vrátiť Špecializovanému trestnému súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) na ďalšie konanie. Zároveň žiada priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 20 000 eur a tiež náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, ako aj jej príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

3. Uznesením podľa § 206 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) o vznesení obvinenia Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Bratislava ČVS: PPZ-1108/NKA-PZ-BA-2018 z 11. decembra 2018 bol sťažovateľ trestne stíhaný pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), c), d), ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. b), c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a § 141 písm. a) Trestného zákona. Opatrením prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry z 3. júla 2019 bolo rozhodnuté, že trestné konanie proti sťažovateľovi sa vykoná ako konanie proti ušlému.

4. Opatrením predsedu senátu špecializovaného súdu z 3. augusta 2020 bolo rozhodnuté, že trestné konanie proti sťažovateľovi sa vykoná ako konanie proti ušlému. Rozsudkom špecializovaného súdu č. k. BB-4T 12/2020 z 22. apríla 2022 bol sťažovateľ uznaný za vinného pre pokračovací obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), c), d), ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), i) Trestného zákona a podľa § 172 ods. 4 Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 22 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, trest prepadnutia majetku a taktiež ochranný dohľad v trvaní 2 rokov. Vo zvyšnej časti bol sťažovateľ spod obžaloby prokurátora oslobodený. Rozsudok dosiaľ nie je právoplatný.

5. V doterajšom priebehu trestného konania bol na sťažovateľa vydaný špecializovaným súdom podľa § 490 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku medzinárodný zatýkací rozkaz zo 16. júla 2019 a podľa § 491 ods. 2 Trestného poriadku medzinárodný zatýkací rozkaz z 21. mája 2020 (ďalej len „medzinárodný zatýkací rozkaz po podaní obžaloby“). Na základe žiadosti špecializovaného súdu zo 6. augusta 2020 adresovanej Ministerstvu zahraničných vecí Maurícijskej republiky o vydanie sťažovateľa bolo príslušným súdom Maurícijskej republiky (District court Port Louis, 3rd division) z 22. februára 2022 rozhodnuté o zatknutí sťažovateľa na území Maurícijskej republiky. Sťažovateľ bol 9. marca 2022 tým istým súdom Maurícijskej republiky prepustený a jeho väzba bola nahradená primeranými povinnosťami a obmedzeniami. Následne došlo 26. apríla 2022 k vydaniu rozhodnutia premiéra Maurícijskej republiky č. 16230/RP/932, ktorým tento rozhodol o administratívnom vyhostení sťažovateľa z republiky Maurícius.

6. Po administratívnom vyhostení bol sťažovateľ 26. apríla 2022 o 15.00 h miestneho času (13.00 h stredoeurópskeho času) na letisku Sir Seewoosagur Ramgoolam International Airport Maurícius (konkrétne na palube lietadla letky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky) podľa § 73 ods. 1 Trestného poriadku zatknutý príslušníkmi ústredne INTERPOL Bratislava. Na palubu lietadla letky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky bol sťažovateľ dodaný policajnými orgánmi republiky Maurícius v rámci administratívneho vyhostenia.

7. Sťažovateľ bol následne uznesením špecializovaného súdu č. k. BB-4T 12/2020 z 27. apríla 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie špecializovaného súdu“) vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), c) Trestného poriadku. Proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu podal

sťažnosť, o ktorej rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 3 Tostš 8/2022 z 1. júna 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) tak, že podľa § 194 ods. 1, 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie špecializovaného súdu v časti, ktorou bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom vo zvyšnej časti ostalo napadnuté uznesenie špecializovaného súdu nezmenené. V súčasnej dobe tak väzba sťažovateľa z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku naďalej trvá.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Proti napadnutému opatreniu a zásahu ústredne INTERPOL Bratislava, ako aj proti napadnutým uzneseniam všeobecných súdov podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje takto:

a) Do väzby bol vzatý napriek skutočnosti, že až do súčasnosti nebolo vydané žiadne rozhodnutie o vydaní sťažovateľa z republiky Maurícius do Slovenskej republiky, a teda sťažovateľ nebol na trestné stíhanie v Slovenskej republike vydaný v súlade s podmienkami medzinárodného zatýkacieho rozkazu po podaní obžaloby.

b) V prípade zatknutia sťažovateľa na palube lietadla letky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky nebolo možné aplikovať § 73 ods. 1 Trestného poriadku, ale bolo potrebné aplikovať špeciálne ustanovenia Trestného poriadku o extradícii, keďže konanie sťažovateľa o extradícii sa na príslušnom maurícijskom súde začalo v roku 2020 a dodnes nebolo ukončené. Podľa názoru sťažovateľa mohli slovenské orgány verejnej moci konať iba v prípade, ak by existovalo vykonateľné extradičné rozhodnutie cudzieho orgánu.

c) Maurícijské policajné orgány neboli oprávnené na základe administratívneho vyhostenia dodať sťažovateľa na palubu lietadla letky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktoré je zvrchovaným územím Slovenskej republiky.

d) Sťažovateľ v uvedených súvislostiach namieta koordinovaný postup Maurícijskej republiky, ústredne INTERPOL Bratislava a špecializovaného súdu, ktorý podľa jeho názoru obchádza príslušné ustanovenia § 489 a nasl. Trestného poriadku o extradícii.

e) Sťažovateľ ďalej namieta, že špecializovaný súd konal v rozpore s účelom Trestného poriadku, keď vydal medzinárodný zatýkací rozkaz po podaní obžaloby a zároveň proti sťažovateľovi konal ako proti ušlému.

f) Podľa názoru sťažovateľa je napadnuté uznesenie špecializovaného súdu o jeho vzatí do väzby v rozpore s nahradením jeho väzby v Maurícijskej republike, keďže podľa príslušného maurícijského súdu malo nahradenie jeho väzby trvať až do času jeho vydania na územie Slovenskej republiky v rámci extradičného konania, a teda vzatie sťažovateľa do väzby predstavuje *res iudicata*, na ktorú je potrebné aplikovať zásadu *ne bis in idem*.

g) Okrem námietok vzťahujúcich sa na nesplnenie formálnych podmienok väzby sťažovateľ namieta taktiež nesplnenie materiálnych väzobných podmienok spočívajúcich v dôvodnosti jeho trestného stíhania a naplnenia deklarovaných dôvodov väzby. Dôvodnosť svojho trestného stíhania sťažovateľ spochybňuje najmä tým, že jediným priamym dôkazom proti jeho osobe je výpoveď kajúcnika [REDAKOVANÉ], na ktorého výpovedi je založená celá obžaloba vo vzťahu k sťažovateľovi. Výpoveď spolupracujúceho obvineného [REDAKOVANÉ], ktorému bolo trestné stíhanie podľa § 218 ods. 1

Trestného poriadku podmiennečne zastavené, navyše nie je podporovaná ani výpoveďami ďalších spolupracujúcich osôb, a to svedkov [REDACTED] a svedkyne [REDACTED], pričom je explicitne vyvracaná výpoveďou svedka [REDACTED].

h) Absenciu dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vidí sťažovateľ v tom, že ho špecializovaný súd nepredvolal na výsluch ani mu nedoručil žiadne predvolanie na výsluch na adresu pobytu v Maurícijskej republike. Špecializovaný súd nijako nezisťoval pobyt sťažovateľa ani adresu spoločnosti [REDACTED], prostredníctvom ktorej sťažovateľ podnikal na ostrove Maurícius, ktoré by v prípade dožiadania špecializovaného súdu mu boli riadne oznámené aj orgánmi Maurícijskej republiky. Orgány činné v trestnom konaní v prípravnom konaní a špecializovaný súd v konaní pred súdom mali povinnosť zisťovať pobyt sťažovateľa a v tomto smere dožiadať orgány Maurícijskej republiky o poskytnutie informácie o adrese pobytu sťažovateľa, resp. jeho adrese na doručovanie, keďže sťažovateľ v Maurícijskej republike riadne podnikal, komunikoval s úradmi, bol vedený vo viacerých úradných registroch, v ktorých bola uvedená aj adresa jeho firmy [REDACTED]. Z obsahu súdneho spisu však nie je preukázané, že by špecializovaný súd také činnosti vykonal. Tvrdenia špecializovaného súdu o fiktívnom podnikaní sťažovateľa na Mauríciu nie sú preukázané žiadnymi dôkazmi. Špecializovaný súd ani v napadnutom uznesení nepoukázal na žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali jeho nesprávne skutkové zistenia. Sťažovateľ, naopak, preukazuje svoje podnikateľské aktivity v Maurícijskej republike písomnými dôkazmi. Podľa jeho názoru tak neexistujú žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali jeho útekovú väzbu vyhýbaním sa trestnému stíhaniu, resp. vyhýbaním sa uloženému trestu.

i) Nedôvodnosť preventívnej väzby vo vzťahu k napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu sťažovateľ argumentuje obsahom výroku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý rozhodol o čiastočnom zrušení väzby sťažovateľa [vypustení dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku].

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv na osobnú slobodu a súdnu ochranu vyplývajúcich z ústavy a taktiež práv na slobodu a bezpečnosť a spravodlivé súdne konanie garantovaných dohovorom, a to prostredníctvom namietaného opatrenia a zásahu ústredne INTERPOL Bratislava a napadnutých uznesení všeobecných súdov.

III.1. K napadnutému opatreniu a zásahu ústredne INTERPOL Bratislava:

10. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a taktiež systém ochrany ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy (o. i. dohovoru) je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť,

a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019).

11. Po posúdení sťažovateľom vymedzených sťažnostných námietok týkajúcich sa opatrenia a zásahu ústredne INTERPOL Bratislava ústavný súd, vychádzajúc z ustálenej judikatúry uvedenej v predchádzajúcom bode odôvodnenia, konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok jeho právomoci. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj z jej príloh je zrejmé, že príslušníci ústredne INTERPOL Bratislava realizovali na palube lietadla letky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky procesný úkon zatknutia v intenciách § 73 ods. 1 Trestného poriadku. Účelom procesného inštitútu zatknutia je zistenie pobytu obvineného, jeho následné zadržanie a obmedzenie jeho slobody na účely jeho dodania predsedovi senátu alebo v prípravnom konaní sudcovi pre prípravné konanie, ktorý príkaz na zatknutie vydal. Zatknuť možno iba obvineného (tiež obžalovaného), a to výlučne za predpokladu, ak je daný niektorý z dôvodov väzby a obvineného nemožno predvolať, predviesť alebo zadržať, a tak zabezpečiť jeho prítomnosť na vypočúvaní. Aj z uvedených normatívnych podmienok aplikácie tohto inštitútu je zrejmé, že zatknutie nepredstavuje autonómny inštitút procesného donútenia, ale inštitút, ktorý je svojou podstatou a účelom nevyhnutne spätý s potrebou rozhodnutia o väzbe určitej osoby, ktorej prítomnosť na úkonoch trestného konania nemožno dosiahnuť prostredníctvom iných, miernejších prostriedkov.

12. Zákonnosť, resp. ústavnosť zatknutia osoby, na ktorú bol vydaný príkaz na zatknutie, je potrebné vnímať v kontexte tzv. formálnych väzobných podmienok, ktorých posudzovanie prislúcha výlučne súdu rozhodujúcemu o väzbe, v konkrétnom prípade špecializovanému súdu. V prípade, ak súd identifikuje nesplnenie niektorej z formálnych podmienok väzby, je nielen oprávnený, ale najmä povinný osobu zo zatknutia bezodkladne prepustiť na slobodu. Ochranu základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám sťažovateľa tak bol vo vzťahu k namietanému opatreniu a zásahu ústredne INTERPOL Bratislava v konkrétnom prípade oprávnený a zároveň povinný poskytnúť špecializovaný súd v rámci rozhodovania o vzatí sťažovateľa do väzby. Táto skutočnosť úplne vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať v rámci tohto konania námietky sťažovateľa uplatnené proti namietanému opatreniu a zásahu ústredne INTERPOL Bratislava. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu:

13. Rovnako vo vzťahu k sťažnostným námietkam smerujúcim proti napadnutému rozhodnutiu špecializovaného súdu konštatuje ústavný súd existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti v podobe nedostatku svojej právomoci. Trestný poriadok zakotvujúci inštitút sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe poskytuje priestor aj na uplatnenie námietok týkajúcich sa skutkových, právnych, resp. procesných pochybení konajúceho súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd väzobne stíhanej osoby. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí vždy súdu rozhodujúcemu o väzbe v druhom stupni. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení prvostupňového

súdu prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využil, keď proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu podal sťažnosť, o ktorej rozhodol napadnutým uznesením najvyšší súd.

14. Ochranu základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám sťažovateľa tak bol v konkrétnom prípade oprávnený a zároveň povinný poskytnúť najvyšší súd v rámci inštančného väzobného konania. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu v rámci tohto konania preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu. Ústavný súd preto odmietol túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.3. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

15. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie konkrétneho základného práva alebo slobody.

16. Právo na osobnú slobodu je okrem čl. 17 ústavy garantované taktiež prostredníctvom súbežne označeného práva na slobodu a bezpečnosť vyplývajúceho z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018). Ústavný súd zdôrazňuje, že konaním o väzbe nemôže dôjsť k porušeniu práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože všetky procesné záruky osobnej slobody sú upravené v čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru. Ústavný súd v tomto smere poukazuje na dlhodobú a konzistentnú rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej ochrana osobnej slobody nie je garantovaná čl. 6, ale čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok ESLP de Wilde et al. v. Belgicko z 18. 6. 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71 – § 77 etc.).

17. Z uvedeného dôvodu ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú tú časť ústavnej sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide aj vtedy, keď napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej

predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

18. Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Ústavne konformné uplatnenie zabezpečovacieho (nie sankčného) inštitútu väzby je zároveň determinované aj existenciou konkrétnych skutočností, ktoré svojou podstatou musia dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie tohto zabezpečovacieho inštitútu. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (porovnaj napr. I. ÚS 31/2010, II. ÚS 349/2013, III. ÚS 271/07, IV. ÚS 361/09).

19. V neposlednom rade z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že všeobecný súd rozhodujúci o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe sa musí adekvátne a preskúmateľne vyrovnat' s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (porovnaj III. ÚS 135/04, III. ÚS 466/2010). Z odôvodnenia rozhodnutia o nevyhovení sťažnosti obvineného proti prvostupňovému súdному rozhodnutiu, ktorým bolo rozhodované o väzbe, musí byť zrejmé, že sa súd náležite zaoberal všetkými podstatnými argumentmi a námietkami, ktoré obvinený vo svojej sťažnosti pred všeobecným súdom uviedol (porovnaj III. ÚS 34/07, IV. ÚS 230/2011).

20. Pri posúdení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nebolo úlohou ústavného súdu preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či odôvodnenie jeho rozhodnutia je ústavnoprávne akceptovateľné a taktiež či posúdenie splnenia formálnych a materiálnych podmienok väzby sťažovateľa nebolo z jeho strany uskutočnené v rozpore s označenými základnými právami, resp. právami vyplývajúcimi z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

21. Aj napriek odmietnutiu ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti špecializovanému súdu sa ústavný súd dôsledne oboznámil aj s odôvodnením napadnutého uznesenia špecializovaného súdu (ustálená judikatúra ústavného súdu totiž vychádza z požiadavky komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania, pozri napr. IV. ÚS 350/09). Takisto sa oboznámil s odôvodnením rozhodnutia najvyššieho súdu a dospel k záveru, že týmto rozhodnutím nedošlo k porušeniu sťažovateľom označených referenčných ustanovení ústavy a dohovoru, pričom k jednotlivým sťažnostným námietkam ústavný súd uvádza nasledujúce skutočnosti.

22. K námietke nezákonnosti väzby sťažovateľa z dôvodu, že až do času rozhodnutia o jeho väzbe nebolo vydané žiadne rozhodnutie o jeho extradícii z Maurícia do Slovenskej republiky ústavný súd poukazuje na skutkové zistenie uvedené aj v rozhodnutí najvyššieho súdu, že sťažovateľ bol na palubu lietadla letky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky dodaný miestnymi policajnými orgánmi (Maurícijskej republiky, pozn.) výlučne na základe rozhodnutia o administratívnom vyhostení, ktoré má celkom odlišnú povahu, účel, ako aj právny základ v porovnaní s extradíciou realizovanou v rámci medzinárodnej justičnej spolupráce. Z ústavnej sťažnosti, ako aj jej príloh

vyplýva, že sťažovateľ si bol po celý čas plne vedomý dôvodov a priebehu svojho administratívneho vyhostenia, ktorého opodstatnenosť v ústavnej sťažnosti napokon vôbec nespochybňuje. Aj z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ úkony realizované maurícijskou políciou ani nevnímal ako jednotlivé fázy jeho extradície, teda vydania pre účely trestného stíhania vedeného v Slovenskej republike. V okolnostiach konkrétneho prípadu sa pre vydanie sťažovateľa nevyžadovalo rozhodnutie o extradícii, keďže z pohľadu oboch zainteresovaných štátov nešlo o realizáciu vydania osoby na trestné stíhanie v zmysle príslušných trestno-procesných predpisov. V podrobnostiach ústavný súd odkazuje na argumentáciu najvyššieho súdu (s. 9 napadnutého uznesenia). Správnosti argumentácie najvyššieho súdu prisvedčujú dokonca aj okolnosti uvádzané sťažovateľom v ústavnej sťažnosti, kde samotný sťažovateľ uvádza ako dôvod svojho ostatného obmedzenia osobnej slobody v republike Maurícius administratívne vyhostenie.

23. K námietke sťažovateľa, že na palube lietadla letky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky nebolo možné aplikovať § 73 ods. 1 Trestného poriadku, ale špeciálne ustanovenia o extradícii, je potrebné uviesť, že najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia dostatočne, zákonným a ústavne udržateľným spôsobom vysporiadal so zhodnou argumentáciou sťažovateľa, pričom je zrejmé, že postupoval v plnom súlade s vlastnou ustálenou (publikovanou) rozhodovacou činnosťou (s. 8 napadnutého uznesenia). Ústavný súd sa stotožňuje s argumentáciou najvyššieho súdu, že *„posudzovaná situácia predstavuje zatknutie obžalovaného síce na základe medzinárodného zatýkacieho rozkazu, avšak realizovaného na území Slovenskej republiky“*. Skutočnosť, že k zatknutiu došlo na zvrchovanom území Slovenskej republiky (paluba lietadla letky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky), nespochybňuje ani sťažovateľ. Nad rámec uvedeného ústavný súd už len duplicitne s najvyšším súdom pripomína, že medzinárodný zatýkací rozkaz má na území Slovenskej republiky rovnaké účinky ako (vnútroštátny) príkaz na zatknutie (§ 490 ods. 1 Trestného poriadku). Inými slovami povedané, aj keď medzinárodný zatýkací rozkaz po podaní obžaloby v konkrétnom prípade neslúžil ako právny podklad extradície (ktorá z dôvodu administratívneho vyhostenia sťažovateľa nebola zavŕšená), ústredňa INTERPOL Bratislava vykonala zatknutie sťažovateľa práve na podklade predmetného medzinárodného zatýkacieho rozkazu, avšak tento procesný úkon nepredstavoval parciálnu fázu medzinárodnej justičnej spolupráce v trestných veciach, ale dôsledok výkonu autonómnej suverenity orgánov verejnej moci Slovenskej republiky v zmysle medzinárodných zásad uplatňovaných vo vzťahu k princípu teritoriality.

24. Na sťažovateľom namietané prekročenie právomoci maurícijských policajných orgánov pri dodaní sťažovateľa na palubu lietadla letky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky je z pohľadu ústavného súdu potrebné nazerať v intenciách právneho názoru najvyššieho súdu vyjadreného v odôvodnení napadnutého uznesenia, podľa ktorého: *„Pokiaľ sa sťažovateľ dožaduje vyslovenia, resp. zohľadnenia nelegálnosti postupu štátnych autorít Maurícijskej republiky- rozhodnutia predsedu vlády a realizácie jeho rozhodnutia policajnými orgánmi tohto štátu, a to na území tohto štátu, je nevyhnutné uviesť, že prieskum (posudzovanie) takéhoto postupu a rozhodnutí cudzozemských autorít na ich zvrchovanom území všeobecným súdom Slovenskej republiky neprináleží- je mimo ich jurisdikcie.“* Ústavný súd k tomuto záveru akademicky dodáva, že prípadný prieskum postupu orgánov cudzieho štátu sa nachádza mimo jeho ústavných a zákonných právomocí. Z ústavnej sťažnosti ani jej príloh ústavný súd taktiež neidentifikoval sťažovateľom namietaný koordinovaný postup orgánov Maurícijskej republiky, ústredne INTERPOL Bratislava a špecializovaného súdu. Sťažovateľ sa síce na protiústavnosť vzájomnej koordinácie dotknutých

orgánov vo svojich tvrdeniach opakovane odvoláva, žiadnym spôsobom ju však nepreukazuje. V predchádzajúcej časti odôvodnenia už ústavný súd vyslovil, že vzájomnou spoluprácou orgánov Maurícijskej republiky a Slovenskej republiky nedošlo k ústavne relevantnému obchádzaniu ustanovení Trestného poriadku o extradícii. Z toho je potrebné vyvodiť aj záver o nedôvodnosti námietky sťažovateľa, že nahradenie jeho väzby na Mauríciu pre slovenské orgány predstavuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci.

25. K námietke sťažovateľa, že špecializovaný súd konal v rozpore s účelom Trestného poriadku, keď po podaní obžaloby vydal na sťažovateľa medzinárodný zatýkací rozkaz a zároveň proti sťažovateľovi konal ako proti ušlému, je potrebné uviesť, že nejde o námietku spôsobilú spochybníť rozhodnutie o väzbe sťažovateľa, ale konanie proti jeho osobe ako proti ušlému vo veci samej. V intenciách uvádzaných skutočností je potrebné oponovať názoru sťažovateľa tým, že v konkrétnom prípade taký postup umožňuje sťažovateľovi uplatniť jeho práva v dosiaľ právoplatne neskončenom konaní. To sa týka aj legálnej oprávnenosti konania proti ušlému.

26. Sťažnostná námietka spočívajúca v polemizovaní s dôvodnosťou vedeného trestného stíhania ako prvou materiálnou podmienkou väzby sťažovateľa, v ktorej sťažovateľ v konkrétnom hodnotí jednotlivé dôkazy spočívajúce predovšetkým vo výpovediach tzv. spolupracujúcich osôb, je výrazne oslabená prostredníctvom neprávoplatného meritórneho rozhodnutia špecializovaného súdu vydaného v neprospech sťažovateľa. Aj v tejto otázke sa ústavný súd stotožnil s názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého má sťažovateľ aktuálnu možnosť spochybníť dôvodnosť svojho trestného stíhania v rámci konania o odvolaní. Odhliadnuc od uvedeného, je však zo strany ústavného súdu namieste dodať, že rozhodovanie o prvom materiálnom predpoklade väzby nie je rozhodovaním v merite veci, a preto je potrebné na dôvodnosť trestného stíhania nazerať vždy aj v kontexte štádia, v ktorom sa trestné stíhanie určitej osoby práve nachádza. Najprísnejšie posudzovanie dôvodnosti trestného stíhania je esenciálne nevyhnutné ešte v štádiu prípravného konania, keď dôkazná situácia spravidla nie je z pohľadu obvineného ustálená kontradiktórnym spôsobom. Keď je podanie obžaloby dostatočne odôvodnené výsledkami vyšetrovania uskutočneného za aktívnej participácie obhajoby, dôvodnosť trestného stíhania je už spochybniteľná v menej významnej miere, ako to je v iníciaľných štádiách trestného stíhania konkrétnej osoby bezprostredne nadväzujúcich na vydanie uznesenia o vznesení obvinenia podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku. Ak vykonaním kontradiktórneho hlavného pojednávania dospeje konajúci súd k záveru o vine (čl. 50 ods. 1 ústavy) trestne stíhanej osoby, v takom prípade je aj napriek potrebe rešpektovania zásady prezumpcie nevinoty potrebné uviesť, že spochybnenie dôvodnosti trestného stíhania je možné dosiahnuť skôr prostredníctvom efektívneho výkonu meritórnych než procesných oprávnení obžalovaného, ako to v napadnutom uznesení napokon naznačil aj najvyšší súd. Uvedené úvahy ústavný súd ďalej odôvodňuje aj systematickým výkladom jednotlivých alternatív uvedených v čl. 5 ods. 1 dohovoru, keď vyhlásenie hoci aj neprávoplatného odsudzujúceho rozsudku je potrebné posudzovať v intenciách čl. 5 ods. 1 písm. a), a nie podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru (čo v skoršej rozhodovacej činnosti vyslovil aj najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 2 Tost/4/2015). Napokon význam neprávoplatného meritórneho rozhodnutia konajúceho súdu vo vzťahu k posudzovaniu dôvodnosti vedeného trestného stíhania vyplýva aj z § 79 ods. 2 šiestej vety Trestného poriadku, podľa ktorého: „Ak súd vyhlásil oslobodzujúci rozsudok, predseda senátu bezodkladne vydá príkaz na prepustenie obvineného z väzby s uvedením dôvodu prepustenia a uvedie túto okolnosť v zápisnici.“

27. Vo vzťahu k splneniu druhej materiálnej podmienky väzby je vo všeobecnosti potrebné uviesť, že dôvodná obava z naplnenia dispozície jednotlivých následkov predpokladaných § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku musí mať nielen svoju kvantitatívnu, ale najmä kvalitatívnu intenzitu. Pod jej kvalitatívnu stránku je pritom potrebné zaradiť nielen konkrétnosť skutkových okolností, na ktorých podklade sa konštatuje jej existencia, ale tiež požiadavku reálnosti a bezprostrednosti jej naplnenia bez rozhodnutia o väzbe obvineného. Reálnosť pritom spočíva v objektívnej možnosti vzniku predpokladaného následku a bezprostrednosť v miere pravdepodobnosti jeho naplnenia bez pozbavenia osobnej slobody obvineného, a to najmä z pohľadu zachovania, resp. pretrhnutia časových súvislostí svojho trvania. Napokon konkrétnosť spočíva najmä v tom, či vôbec, kedy a akým spôsobom sa táto obava môže naplniť. Ústavný súd zároveň dopĺňa, že uvedené kvalitatívne kritériá dôvodnej obavy z naplnenia väzobného dôvodu musia byť v každom jednotlivom prípade splnené kumulatívne. Pokiaľ absentuje čo i len jedno z nich, nemôže dôjsť ku kladnému rozhodnutiu o väzbe trestne stíhanej osoby.

28. Vo vzťahu k dôvodom útekovej väzby najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia konštatuje, že súdu prvého stupňa v tejto časti nebolo čo vytknúť. Aj napriek uvedenému najvyšší súd na s. 11 a 12 napadnutého uznesenia podrobne duplicitne poukazuje na konkrétne, reálne a bezprostredné okolnosti vyplývajúce z konania sťažovateľa, ktorými tento sám vlastným konaním založil vo vzťahu k svojej osobe dôvod útekovej väzby. Ústavný súd sa s predmetnou argumentáciou najvyššieho súdu bez ďalšieho stotožňuje, pričom na dôvažok uvádza, že sťažovateľ od času, keď sa dozvedel o svojom trestnom stíhaní (od času vznesenia obvinenia) domov viac nevycestoval, pričom v období pred vznesením obvinenia na územie Slovenskej republiky chodieval pravidelne. Uvedená okolnosť sama osebe a tiež v kumulácii s ďalšími okolnosťami uvedenými v napadnutých uzneseniach všeobecných súdov dostatočným spôsobom determinuje dôvodnú obavu z dokonaného konania sťažovateľa predpokladaného dispozíciou § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Po vyhlásení rozsudku špecializovaného súdu, ktorým bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody na 22 rokov, sa dôvodná obava z úteku, resp. skrývania sa na účely vyhýbania sa trestnému stíhaniu na odvolacom súde a potenciálne uloženému trestu ešte znásobila. Námietačka vzťahujúca sa na dôvod preventívnej väzby sťažovateľa nebola predmetom prieskumu ústavného súdu v rámci tzv. kvázimeritórneho rozhodovania pri predbežnom prejednaní tejto ústavnej sťažnosti, keďže vo vzťahu k napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu je daná procesná prekážka nedostatku právomoci ústavného súdu, pričom najvyšší súd sa napadnutým uznesením s dôvodom preventívnej väzby sťažovateľa na rozdiel od špecializovaného súdu nestotožnil, pričom napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v dotknutej časti zrušil.

29. V konkrétnom prípade tak ústavný súd uzatvára, že pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil relevantný ústavnoprávny rozmer sťažnostných námietok sťažovateľa a nedospel k záveru o existencii takých skutkových a právnych nedostatkov, ktoré by odôvodňovali po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie možnosť reálne dospieť k záveru o porušení ústavou a dohovorom chránených práv sťažovateľa a o následnom uplatnení jeho kasačnej právomoci, a preto zostávajúcu časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

30. Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa už stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu